

POSICIONAMENT CIUTADÀ (XXXIII)

EL CENTRE SOCIOLÒGIC ÉS LA CLAU

Des de la Fundació Gadeso sempre ens hem interessat per estudiar el posicionament ideològic dels ciutadans i ciutadanes de les illes, contemplat no com una qüestió de dogmatisme sinó com una actitud davant la vida i la societat. Per bé que avui, a començaments del segle XXI, sembli que la ideologia hagi estat devorada pel pragmatisme i l'individualisme, es detecten actituds i comportaments comuns entre les persones que s'autoubiquen en un mateix punt del continuïum esquerra-dreta.

Per això, hem volgut actualitzar les dades de la darrera investigació sobre el posicionament ciutadà, publicades al Quadern Gadeso n°169, i oferir-vos una breu anàlisi de la ideologia dels illencs. En concret, en aquesta revista hi trobareu on s'ubiquen els ciutadans de les illes, inclosa una comparativa a nivell espanyol i els canvis observats segons es pertanyi a una o a una altra classe social.

Per últim, i aprofitant la proximitat del 38è Congrés Federal del PSOE, hem volgut esbrinar d'on prové la rellevant pèrdua de votants dels socialistes als darrers comicis autonòmics i generals i conèixer les impressions ciutadanes vers els candidats a secretari general, Alfredo Pérez Rubalcaba i Carme Chacón, i la influència que pot tenir al Congrés Socialista de Balears l'elecció d'un o de l'altra.

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +/-3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: gener 2012

Com hem dit a l'editorial, consideram de gran importància conèixer la **autoubicació ideològica** de la ciutadania, i a la taula número 1 us l'oferim, juntament amb les darreres dades disponibles a nivell estatal (CIS, desembre 2011).

Una primera ullada ens deixa veure com el percentatge de persones que es declara de **centre** és major a les illes que a la resta de l'estat (un 43,1% enfront del 38,9%).

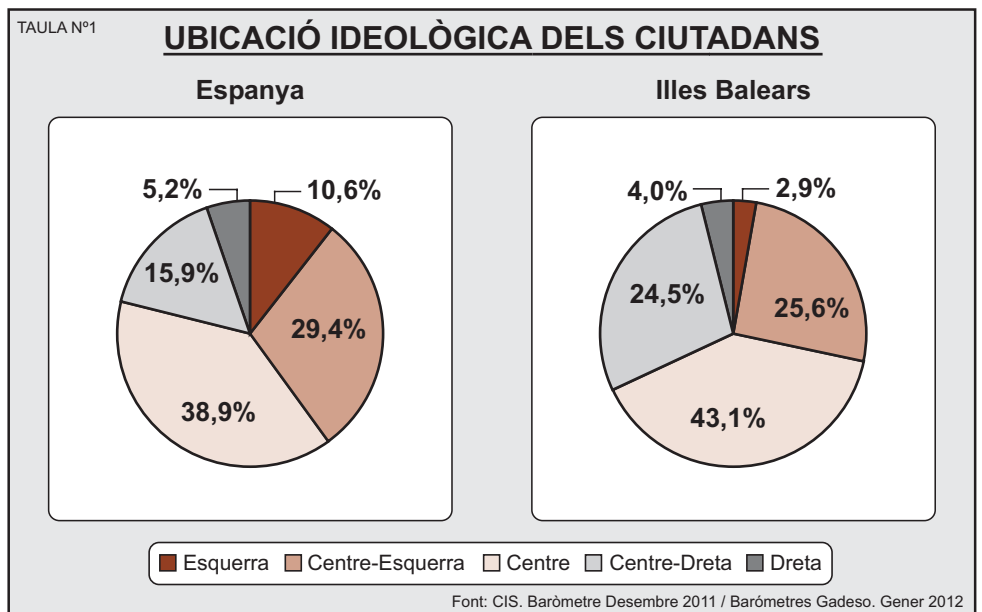
No obstant, potser el més significatiu sigui la diferència observada entre l'esquerra i la dreta. Si a Espanya les persones que es situen en l'**esquerra** i el **centre-esquerra** suposen el 40%, aquest percentatge a Balears només assoleix el 28,5% de la població (val a dir que s'han eliminat d'aquestes taules els entrevistats que no es volen ubicar ideològicament).

D'això es desprén que a les illes, la **dreta** i el **centre-dreta** tenen més pes

que a la resta d'Espanya. Tradicionalment ha estat així, però en aquesta darrera investigació hem detectat un cert **desplaçament** que augmenta encara més aquest pes relatiu entre la població balear.

En canvi, a l'estat espanyol es dona una **situació** que pot semblar **paradoxal**: una majoria de la població s'autoubica en la part esquerra del continuïum mentre els resultats de les darreres eleccions autonòmiques i generals han estat indiscutiblement favorables al Partit Popular, una formació que, encara que es declari de centre, es situa clarament en el centre-dreta o fins i tot més enllà.

Naturalment, s'han de tenir en compte **causes** per tots conegudes: crisi econòmica, mala gestió d'aquesta crisi per part del PSOE, mesures impopulars, comunicació errònia... Com ja hem anunciat, a la pàgina 3 es podrà veure d'on prové aquest càstig electoral patit pels socialistes.



LA IDEOLOGIA DELS ILLENCES

Desenvolupant l'autoposicionament ciutadà vist a la taula número 1, hem considerat d'interès observar aquesta distribució en base a les distintes classes socials. Per això, oferim com a referència una aproximació socioeconòmica a les tipologies de classes socials, considerant que aquestes no es defineixen per temes purament econòmics i que, naturalment, pot haver-hi col·lectius englobats en diverses classes socials. En aquesta pàgina també hi trobareu el posicionament dels votants dels principals partits de Balears.

CLASSES SOCIALS: TIPOLOGIES

TAULA N°2 (elaboració pròpia)

BAIXA	MITJANA-BAIXA	MITJANA	MITJANA-ALTA	ALTA
- Aturats de llarga durada	- Treballadors temporals	- Fixos discontinus	- Professionals	- Grans empresaris
- Joves sense formació	- Mileuristes	- Petits comerciants	- Empresaris mitjans	- Rendistes:
- Immigrants sense xarxa social	- Treballadors amb contracte inestable (precarietat)	- Treballadors amb contracte estable		- Immobiliaris
	- Pensionistes			- Capital
	- Treballadors autònoms			- Alts directius

TAULA N°3

UBICACIÓ IDEOLÒGICA PER CLASSES SOCIALS

	ESQUERRA	CENTRE-ESQUERRA	CENTRE	CENTRE-DRETA	DRETA
ALTA	0,4%	1,0%	17,7%	71,4%	9,5%
MITJANA-ALTA	1,0%	8,3%	54,2%	30,8%	5,7%
MITJANA	3,3%	38,5%	53,0%	3,6%	2,1%
MITJANA-BAIXA	5,8%	38,6%	47,4%	6,9%	1,3%
BAIXA	4,0%	41,7%	43,3%	9,6%	1,4%

% horitzontals

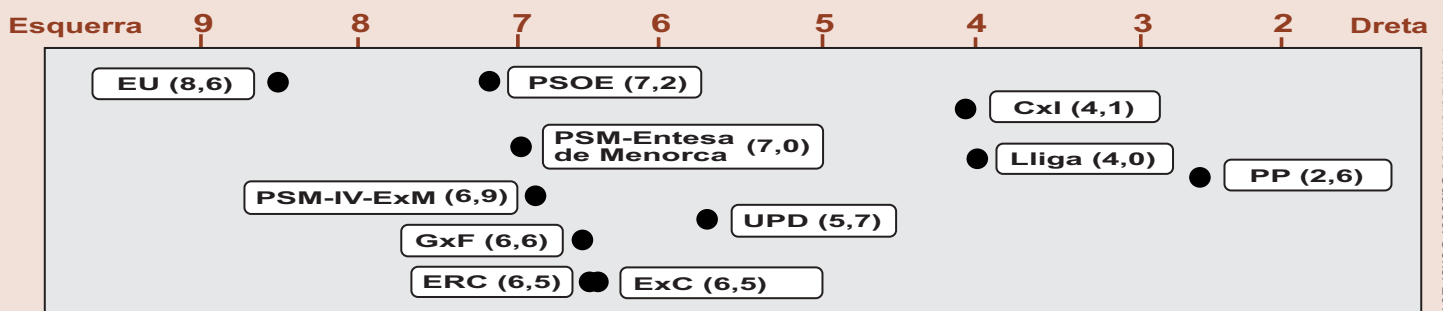
Font: Baròmetres Gadeso. Gener 2012

La taula 3 mostra la distribució de la població de les illes segons la seva **ideologia** i **classe social**. Com es pot veure, i com sembla lògic, les classes més altes s'ubiquen més en el **centre-dreta** i la **dreta**, mentre que dins el **centre-esquerra** són majoria les classes mitjanes i baixes. En qualsevol cas, el més interessant és el que ja hem anunciat a la primera pàgina: un cert desplaçament cap a la dreta, malgrat el qual, el **centre** de l'escala ideològica segueix concentrant el gruix de la ciutadania balear.

Per altra banda, a la taula de sota hi trobam la ubicació dels principals partits de les illes, obtinguda a partir del posicionament dels seus votants. El Partit Popular destaca com el partit més dretà de Balears, mentre EU ocupa la posició contrària (ambdós un poc més escorats que l'any passat). El PSOE i el PSM-IV-ExM es situen clarament en el centre-esquerra, mentre que els partits de més recent creació, Convergència per les Illes i la Lliga Regionalista, aspiren a cobrir l'espai del centre-dreta moderat.

TAULA N°4

POSICIONAMENT DELS VOTANTS



Font: Baròmetres Gadeso. Gener 2012

EL PSOE O LA RECERCA DEL VOT PERDUT

2011 fou un any electoral intens, tant a nivell autonòmic com estatal, i ens deixà un clar guanyador, el Partit Popular, que governa a la majoria de les principals institucions. No obstant això, el principal protagonista fou el PSOE i la seva derrota sense precedents. Com és natural, un partit que perd en tres anys més de 4 milions de vots es veu obligat a una forta autocrítica i a una renovació urgent. Això és el que pretén el PSOE en el seu 38è Congrés Federal, que, a més de triar el proper secretari general, ha de marcar les línies estratègiques que el tornin a convertir, per la pròpia salut de la nostra democràcia, en una alternativa creïble de govern

TAULA N°5

Autonòmiques

	N. vots	% vots	Pèrdua de vots
2007	136.027	32,51%	31.630
2011	104.397	24,86%	

Generals

	N. vots	% vots	Pèrdua de vots
2008	209.451	44,23%	83.107
2011	126.344	28,86%	

Font: IBESTAT / Ministeri de l'Interior

EL PSOE EN ELS DARRERS COMICIS

Les xifres del costat són el reflex de la pèrdua de suports que ha patit el PSOE durant els darrers anys, a nivell autonòmic i, sobretot, a nivell estatal. Entre les eleccions de 2007, que van propiciar un segon mandat de Francesc Antich, i les de 2011, guanyades pel PP de Bauzà, **més de 30.000 persones** deixaren de votar els socialistes balears (encara que una part d'aquesta pèrdua s'hagi de llegir en clau nacional).

Si parlem d'eleccions generals, la situació és molt més greu: **83.107 votants** balears del PSOE l'any 2008 no optaren per aquesta candidatura als comicis de 2011, el que sumat a la baixada de la resta de comunitats, causà que els socialistes tinguin avui la representació parlamentària més baixa dels darrers 30 anys.

Com sembla lògic, moltes són les anàlisis, tant internes com externes, que han tractat d'explicar la **desfeta electoral** del Partit Socialista, sobretot a nivell estatal: els efectes de la crisi, les impopulars mesures adoptades pel govern Zapatero, la mala o nul·la comunicació política durant un període tan delicat...

Però, d'on prové aquesta **pèrdua de vot**? Qui són els ciutadans que tant en les eleccions autonòmiques de 2007 com en les generals de 2008 donaren el seu suport a la candidatura socialista i el 2011 li retiraren la seva confiança? La taula inferior vol aportar una mica de llum a aquestes qüestions, identificant els percentatges de pèrdua de vot segons la classe social i la ideologia.

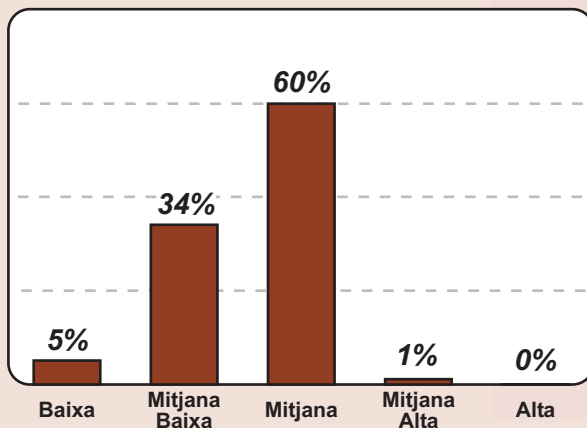
Així doncs, i com es pot comprovar, una immensa majoria de les persones que retiraren el seu suport als socialistes s'inclouen en la **classe mitjana** (60%) i **mitjana-baixa** (34%) i, si parlem d'autoposicionament ideològic, en el **centre-esquerra** (41%), **centre** (31%) i **esquerra** (28%).

A més de l'**abstenció**, una part significativa d'aquest electorat va triar una **altra opció política**, sobretot a l'esquerra del PSOE (cal recordar que els grans beneficiats de la pèrdua de vots socialistes foren, a nivell balear, la coalició PSM-IV-ExM i, a nivell estatal, Esquerra Unida i altres partits minoritaris). En qualsevol cas, basta fer una ullada a les xifres electorals per veure que el **PP** no va captar un nombre rellevant de descontents, ni a Balears ni a Espanya.

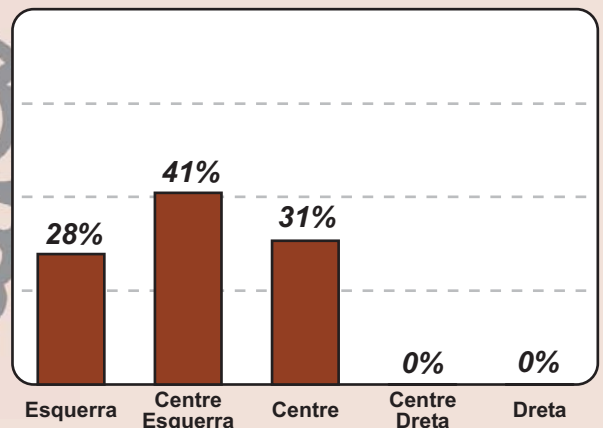
TAULA N°6

D'ON PROVÉ LA PÈRDU A DE VOT DEL PSOE?

segons la classe social



segons l'autoposicionament ideològic



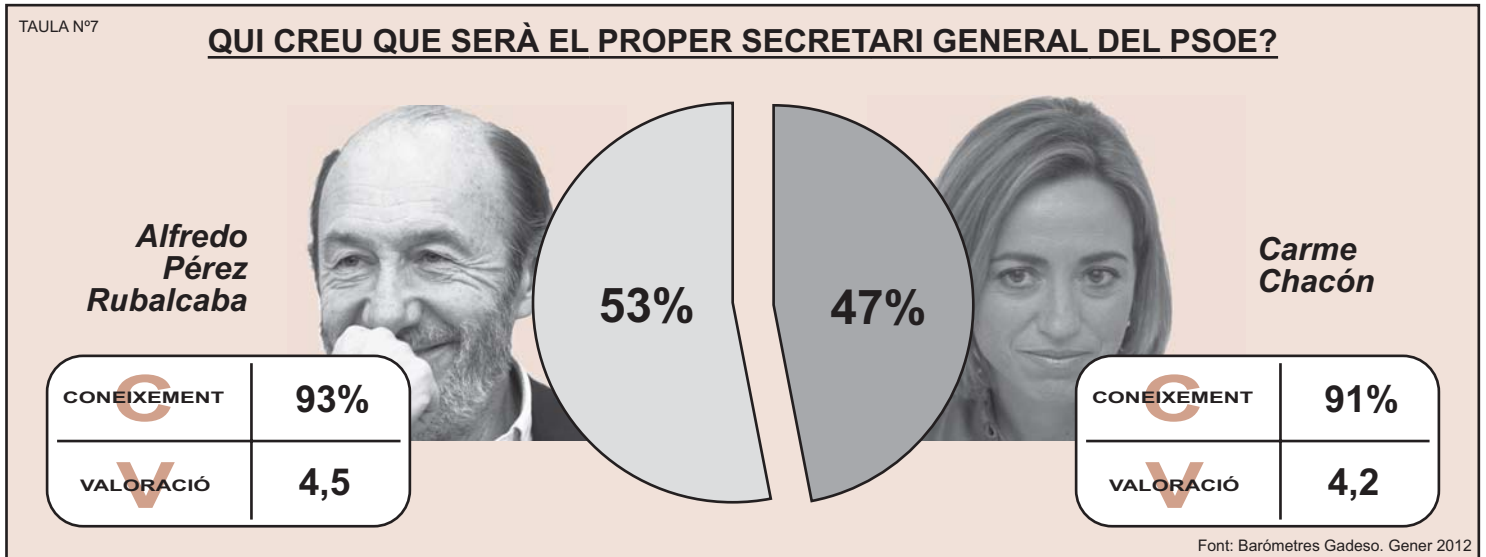
Font: Baròmetres Gadeso, Gener 2012

38è CONGRÉS: EL FUTUR DEL PSOE?

Més enllà de les causes que poden explicar la gran derrota electoral del PSOE a les darreres eleccions generals, el partit estava obligat, tant a nivell intern com de cara a la societat, a dur a terme una profunda renovació, tant de lideratge com de línia política. Naturalment, una i altra candidatura han rebut suports i també crítiques: com pot Rubalcaba, històric del PSOE, significar renovació? Com pot Chacón, que a més pertany al PSC, negar la seva participació i responsabilitats en la darrera legislatura de Zapatero? Després del Congrés Federal, venut com la resurrecció del partit, veurem si és possible un nou PSOE, amb noves idees, noves estratègies i noves propostes que el tornin a convertir en una alternativa de govern.

TAULA Nº7

QUI CREU QUE SERÀ EL PROPER SECRETARI GENERAL DEL PSOE?



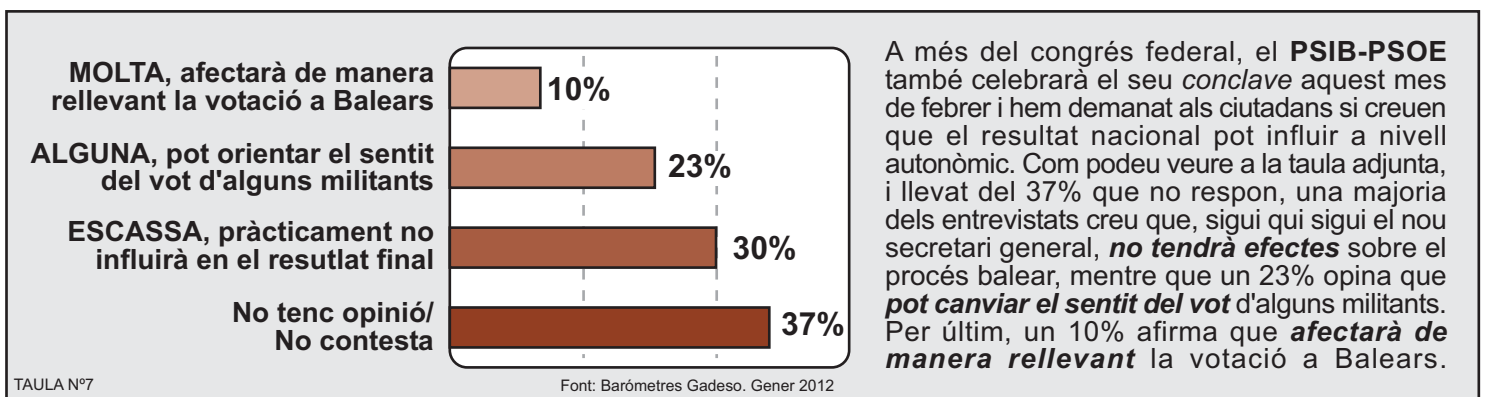
Carme Chacón i Alfredo Pérez Rubalcaba són els dos candidats que es disputen la secretaria general del PSOE en el Congrés Federal i nosaltres hem volgut esbrinar si els ciutadans i ciutadanes de les illes els coneixen, quina valoració en fan i, sobretot, qui creuen que en sortirà vencedor.

La taula superior mostra com ambdós candidats són **coneguts** per una gran majoria de la població (cosa per altra banda lògica si tenim en compte l'atenció mediàtica que se'ls està prestant). Si parlem de **valoracions**, tampoc

s'hi observen grans diferències: cap dels dos assoleix un aprovat, si bé Rubalcaba (4,5) es situa una mica per sobre de Chacón (4,2).

Finalment, es detecta una divisió entre els illencs a l'hora d'apostar per un o una altra: un **53%** creu que el candidat a la presidència del govern a les darreres eleccions generals serà el proper secretari general del PSOE, mentre que un proper **47%** s'inclina per l'exministra de defensa a l'hora d'assenyalar un guanyador del 38è congrés federal del partit socialista.

LA INFLUÈNCIA DEL CONGRÉS NACIONAL A BALEARS



A més del congrés federal, el **PSIB-PSOE** també celebrarà el seu *conclave* aquest mes de febrer i hem demanat als ciutadans si creuen que el resultat nacional pot influir a nivell autonòmic. Com podeu veure a la taula adjunta, i llevat del 37% que no respon, una majoria dels entrevistats creu que, sigui qui sigui el nou secretari general, **no tindrà efectes** sobre el procés balear, mentre que un 23% opina que **pot canviar el sentit del vot** d'alguns militants. Per últim, un 10% afirma que **afectarà de manera rellevant** la votació a Balears.